Hlavolam: Hraboš poľný

Článok bol uverejnený v Roľníckych novinách, 14. augusta 2019

Hraboš poľný obsadil v tomto roku veľkú časť prevažne západného a južného Slovenska.
V bratislavskom regióne dodnes poškodil úrodu za 780-tisíc eur na ploche 5 500 ha pôdy. Zasiahnuté sú najmä okresy Malacky, Pezinok a Senec.

Aktivity Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, rezortného ministerstva a najviac poškodených poľnohospodárov otvorili diskusiu, ako sa v ďalších rokoch vysporiadať s týmto škodcom. Hoci v najviac poškodených regiónoch je už po žatve, túto otázku si pestovatelia kladú aj teraz. Pred nimi je totiž zakladanie novej úrody a opodstatnené obavy z toho, čo s ňou urobí hraboš poľný.

Nepoučili sme sa z minulosti

Ak hovoríme o hrabošoch, je nutné vrátiť sa do minulosti. V určitých periódach sa jeho masívny výskyt opakuje. Kalamitnú prítomnosť hraboša mali na trnavskej tabuli a v podnikoch na jej okraji aj pred 5 rokmi. *„Vtedy sme mali problémy len na vrchnej časti nášho chotára. Tri alebo štyri roky bol pokoj, ale tento rok má už každý podnik naokolo veľké problémy s hrabošom,“* potvrdzuje agronóm z PD Jelšovce Michal Cok, pričom za jeho enormným výskytom vidí najmä miernu zimu, veľmi suchý marec a apríl či nízky počet dravcov v ich chotári. Straty na niektorých parcelách sa pohybujú od 20 do 25 %.

V PD Hlohovec sa s výskytom hraboša stretávajú o niečo častejšie. Už pred niekoľkými rokmi ho

zbadali predovšetkým v násypoch pod hlavnými cestami, kde mal vhodné podmienky pre život. *„Na obidvoch parcelách, ktoré predeľovala táto cesta, bola prítomnosť hraboša znásobená,“* vysvetľuje agronóm z PD Hlohovec Matúš Pestún. Na jar tohto roka už zaznamenali práve na týchto plochách najväčší výskyt hraboša. V podniku rátajú straty na úrovni 15-20 %. Najväčší výpadok je na pšeniciach a ozimnej repke. *„V novembri a decembri minulého roka sme si všimli, že násypy ciest pri týchto parcelách sú doslova prevŕtané dierami od hrabošov. Už v minulosti sa o úprave terénu pri násypoch hovorilo, ale nič sa napokon neriešilo,“* dodáva.

Pestovatelia robia, čo môžu

Hraboše sa v tomto období najviac vyskytujú v cukrovej repe, prípadne vo viniciach. Naši pestovatelia však už teraz premýšľajú, čo sa stane pri zakladaní novej úrody a zapájaní nových porastov ozimín. *„Väčšina poľnohospodárov, rovnako aj my, robíme podmietky, chystáme hlbšie podrývanie pod ozimnú repku. Hlboká orba nie je možná všade, nie sú na to podmienky. Dôvodom je aj tohtoročné sucho. Používame hĺbkové kypriče, ktorými aj narušíme prirodzené prostredie škodcu,“* spresňuje M. Pestún.

V Jelšovciach každý rok vykonávajú strednú orbu na približne 80 % celkovej výmery, na niektorých miestach realizujú hlbokú orbu, na zhutnených pôdach aj podrývajú. Ani to však hraboša neodradilo. *„Sám neviem, ako máme túto situáciu riešiť. Radíme sa aj s agronómami z okolitých podnikov, čo by mohlo pomôcť. Problém vidím predovšetkým v suchu a minime zrážok. Ak za dva-tri dni naprší aspoň 40 mm zrážok, hraboše to veľmi zle znášajú,“* konštatuje M. Cok.

Problematiku musíme ihneď riešiť

K zníženiu populácie tohto zdatného požierača úrody by mohol pomôcť súbor rôznych vstupov. Najdôležitejšou sa však javí rýchla reakcia. *„Či už základná príprava pôdy, starostlivosť o násypy, monitorovanie výskytu hraboša, osádzanie bydiel pre dravce a ďalšie,“* upozorňuje agronóm z PD Hlohovec.

Prax pestovateľov hovorí, že tohtoročná kalamitná situácia musí byť mementom pre všetkých. Pandorina skrinka je otvorená. Ak chceme bojovať a vyhrať s tak malým škodcom, ktorý vie narobiť gigantické škody, musia prísť systémové opatrenia na viacerých úrovniach – pravidelný monitoring v širšom rozsahu, spolupráca s poľovníkmi, budovanie špeciálnych búdok pre dravce na hniezdenie, príkladné udržiavanie krajiny a ďalšie možnosti použitia chemickej ochrany.

SPPK je po skúsenostiach z aktuálneho roka pripravená na pokračovanie diskusie o zavedení týchto opatrení a ich dodržiavaní v praxi.